

Arturo Pérez-Reverte

TOP
Krimi

OSTREĽOVAČ

„Lahôdka pre milovníkov napätia.“

The Times

OSTREL'OVAC̣

Arturo Pérez-Reverte

OSTREL'OVAČ

Zo španielčiny preložila Sofia Tužinská

slovar

Copyright © Arturo Pérez-Reverte 2013
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2015
Translation © Sofia Tužinská 2015

ISBN 978-80-556-0980-5

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Bol raz výnimočný druh ľudí, ktorých nazývali sprejeri.
Viedli krutú vojnu proti spoločnosti.
Dodnes sa nevie, kto ju vyhral.
Ken, sprejer
Na stene v New Yorku, 1986*

V zložitom svete sprejerov, ktorí často stoja na hrane zákona, jestvuje nespočetné množstvo podpisov a tie sa často menia. Nie je preto možné zostaviť oficiálny menný zoznam, a preto všetky mená, ktoré som použil v tomto románe, s výnimkou veľmi známych sprejerov a umelcov, ktorých otvorene menujem, treba považovať za výplod fantázie alebo náhodnú podobnosť.

V meste. 1990

Boli to noční vlci, tajní lovci múrov a povrchov, nemilosrdní ostreľovači, ktorí chodili po meste opatrne na tichých podrážkach tenisiek. Boli veľmi mladí a obratní, jeden nízky, druhý vysoký. Mali oblečené džínsy a čierne teplákové bundy, aby ich v tme nebolo vidieť, a keď sa pohybovali, v ich farbami zamazaných plecniakoch hrkotali sprejové dózy s násadkami určenými na rýchlu hrubú prácu. Starší mal šesťnásť rokov. Spoznali sa v metre pred dvoma týždňami. Nenápadne sa premeriavali, až kým jeden z nich niečo pomyselne nenapísal na okno, akoby písal na múr, vozidlo, či kovovú roletu na obchode. Čoskoro sa spriatelili a hľadali spolu voľné miesta medzi cudzími maľbami na preplnených stenách, v opustených továrňach v odľahlých štvrtiach, na železničných budovách a drancovali ich svojimi sprejmi, až kým ich strážnici alebo policajti nedonútili vypariť sa. Boli len plebejci, obyčajní pešiáci. Najnižší stupienok ich mestského kmeňa. Vyvrheli jedinečnej spoločnosti individualistov, v ktorej sa dalo postúpiť len za úspechy dosiahnuté osamote alebo v malých skupinách, písali vytrvalo a usilovne svoje bojové mená a donekonečna ich znasobovali po všetkých kútoch mesta. Obaja chlapci sa dostali do ulíc len nedávno a pod nechtami mali zatiaľ málo farby. V slangu ich označovali „grcajúci zelenáci“, boli to začiatovníci, ktorí opakovali svoj podpis všade, štýlu neprikladajúc nijaký význam, nerešpektujúci nič a nikoho. Boli odhodlaní presadiť sa, preškrťovali, čo sa dalo, a hádzali svoj podpis na cudzie maľby, len aby sa dostali do povedomia. Vyhľadávali predovšetkým diela zasvätencom, pouličných kráľov, uznávaných grafitistov, aby ich označovali svojím logom,

tagom, tisíckrát opakovaným podpisom, ktorý si nacvičovali najskôr doma na papieri a potom na každom mieste, ktoré sa im naskytlo. V ich svete tajných kódov, nepísaných pravidiel a symbolov určených pre nováčikov, z ktorého veteráni odchádzali krátko po dvadsiatke, čiara cez iný podpis predstavovala vyhlásenie vojny, zneuctenie cudzieho mena, územia a slávy. Súboje sa konali často a chlapi ich vyhľadávali. Popíjali kokakolu a tancovali brejk až do polnoci a teraz cítili ctižiadosť a odvahu. Snívali, že zbombardujú a spália svojím podpisom múry mesta, reklamné tabule pri diaľniciach. Snívali, že nimi pokryjú plochu všetkých vozidiel, autobusov alebo prímestských vlakov. Snívali o výnimočnom diele, ktoré by poznal každý sprejer na svete: o burneri. O vagóne v metre. Zatiaľ by sa však uspokojili aj s tým, keby sa im podarilo zničiť tag niekoho známeho, napríklad *Tita7*, *Snowa*, *Rafita* alebo *Tifóna*, či pri troche šťastia aj samého *Blecka* alebo *Gluba*. Alebo možno *Muella*, otca všetkých sprejerov.

„Tamto,“ ukázal ten vyšší.

Zastal na rohu a ukazoval na vedľajšiu ulicu osvetlenú lampou, z ktorej dopadal kruh ostrého svetla na chodník, asfalt a tehlový múr garáže so stiahnutou kovovou roletou. Oproti múru na hranici medzi svetlom a tieňom stála postava zabraná do maľby. Z rohu ulice ho mohli vidieť len od chrbta. Bol štíhly, vyzeral mlado, mal oblečenú teplákovú bundu s kapucňou nasadenou na hlave, pri nohách položený otvorený plecniak, v ľavej ruke sprej, ktorým práve v tej chvíli vyfarboval načerveno obrovské *r*, šieste písmeno tagu napísaného meter vysokými, veľkolepými vytieňovanými znakmi orámovanými hrubou modrou čiarou a z každého písmena nápisu červeň akoby priam vystreľovala.

„No do riti,“ zašepkal vyšší chlapec.

Nehybne stál vedľa svojho kamaráta a v očiach sa mu zračil obdiv. Ten, čo maľoval na stenu, práve dofarbil písmená načerveno, potom zalovil v plecniaku, do ktorého si posvietil malou baterkou, a uchopil biely sprej, ktorým vyplnil vnútro bodky nad písmenom *i* v strede nápisu. Sprejer vyfarbil kruh rýchlymi a precíznymi ťahmi a potom ho horizontálne a vertikálne preťal dvoma čiernymi čiarami, ktoré pripomínali keltský kríž. Ani sa len nepozrel na výsledok,

sklonil sa, aby vložil dózu do plecniaka, zatvoril ho a zavesil si ho na plec. Bodka nad *i* teraz vyzerala ako kruh teleskopického zameriavača na puške.

Sprejer s tvárou ukrytou pod kapučnou sa stratil v tme na konci ulice. Bol obratný a tichý ako tieň. Obaja chlapci vyšli spoza rohu a vykročili k stene. Chvíľu postáli pod svetlom lampy a prezerali si práve dokončenú prácu, z ktorej sa šírila vôňa čerstvej farby a dokonalého písma. Bola to pre nich tá najlepšia vôňa na svete. Vôňa mestskej slávy, ilegálnej slobody a uznania v anonymnom svete. Vôňa, bum, bum, bum prúdiaceho adrenalínu. S istotou vedeli, že nič iné nemôže mať takú skvelú vôňu. Ani len dievča. Dokonca ani hamburger.

„Poďme tam,“ povedal nízky chlapec.

Bol to ten mladší z dvojice. Vybral si z plecniaka sprej, aby popísal čerstvú maľbu na stene, odhodlaný urobiť to dôkladne, nie jedným, ale čo možno najväčším počtom ťahov. Neúprosne ju zbombardovať. Hoci mal každý svoj vlastný tag – jeho bol *Blimp* a toho druhého *Goofy* –, keď pracovali spolu, používali rovnaký, UKTV: Uhádni, kto s tebou vyjebal.

Vysoký chlapec pozrel na svojho kamaráta, ktorý zatrepal dózou, aby premiešal farbu: čiernu dvestomiligramovú Novelty s úzkou dýzou, ktorú ukradol v železiarstve. To, ako znova a znova bombardovali maľby svojím hrubým podpisom, si nevyžadovalo priveľký dôvtip. Nešlo o to, aby ich logo bolo pekné, ale aby bolo všade. Občas mysleli aj na blízkú budúcnosť a trpezlivo si nacvičovali zložitejšie viacfarebné kúsky na polorozpadnutých múroch a stenách opustených tovární. Bol to rutinný útok, hromadný trest. Zoči-voči.

Ten, čo potriasal sprejom, podišiel k stene s prstom pripraveným na dýze a hľadal vhodné miesto, na ktoré by urobil prvý ťah. Práve sa rozhodol pre biely kruh nad stredným písmenom, keď ho kamarát chytil za rameno.

„Počkej.“

Vysoký chlapec skúmal žiarivý nápis červenej farby, ktorá pod svetlom lampy vyzerala ako kvapky krvi vyvierajúce spomedzi okrajov písmen. Na tvári sa mu zračil údiv a rešpekt. Bolo to oveľa viac, než obyčajné dielo tuctového sprejera. Bol to majstrovský kúsok.

Mladší chlapec znova nedočkavo namieril sprejom na biely kruh. Horel túžbou dať sa do práce. Noc bola krátka a všade plno neulovenej koristi. Okrem toho sa už dlho zdržiavali na jednom mieste a tým porušovali základné bezpečnostné pravidlo: píš rýchlo a zmizni. Každú chvíľu sa na nich mohol vrhnúť nejaký strážnik a vyžrali by si to aj za iných.

„Vravím ti, že máš počkať,“ zadržal ho kamarát.

S plecniakom na chrbte a rukami vo vreckách si naďalej obzeral maľbu na stene. Stál a pomaly sa pohupoval na nohách. Bol zamyslený.

„Je to dobré,“ povedal nakoniec, „čertovsky dobré.“

Jeho kamarát súhlasne zamrmľal. Potom sa postavil na špičky, stlačil dýzu na spreji a napísal UKTV na biely kruh s krížom. Na kruh teleskopického zameriavača v slove Sniper.

1

Krysy nestepujú

Zatiaľ čo som sa sústredila na návrh, ktorý by dal môjmu životu nový zmysel, pomyslela som si, že slovo náhoda je nesprávne alebo nepresné. Osud je chladnokrvný lovec. Niektoré náhody sú predurčené, striehnu na nás ako prikrčení ostreľovači s jedným okom hľadiacim do ďalekohľadu a s prstom na spúšti a trpezlivo vyčkávajú na vhodnú chvíľu. Táto náhoda bola nepochybne jednou z nich. Klamlivá náhoda nachystaná zvráteným, posmešným osudom, ktorý sa vyžíval v piruetách či takom niečom. Niečo ako vrtošivý, nemilosrdný boh, ktorý si rád robí z ľudí žarty.

„Lex, aká náhoda! Už niekoľko dní sa ti chystám zavolať.“

Volám sa Alejandra Varela, ale všetci mi hovoria Lex. Keď niektorí ľudia vyslovia moje meno, pripoja k nemu zo pár prívlastkov, ktoré nie sú práve najlichotivejšie, no už som si zvykla. Za desať rokov praxe a tridsaťštyri rokov života som sa obrnila. V každom prípade, hviezdy sa dali do pohybu od tej chvíle, čo v kníhkupectve múzea Reina Sofía zazneli za mojím chrbtom slová vyslovené zdvorilým hlasom Mauricio Bosqueho, majiteľa vydavateľstva Birnan Wood. Prezerala som si stôl s novinkami, a teraz som ho už pozorne počúvala, no nedávala som najavo nadšenie ani ľahostajnosť. Ostávala som primerane pokojná, aby môj spoločník neupadol do pokušenia vyjednávať o honorári, ak už išlo o to. Podaktorí hlúpi zamestnávateľia si mylia záujem o prácu s ochotou robiť ju za menej peňazí. Mauricio Bosque bol jemný, bohatý a múdry a k stupídnosti mal ďaleko, no ako všetci ostatní, s ktorými som mala do činenia

vo svete vydavateľstiev – v ktorom každý, počujúc padnúť mincu na zem, povie „moja“ –, bol schopný pod akoukoľvek zámienkou znížiť svoje výdavky. Urobil mi to už neraz, maskovaný pôvabným úsmevom a športovým sakom na mieru z Londýna, či kde mu ich šili. A už som ho videľa prichádzať.

„Pracuješ teraz na niečom?“

„Nie. Zmluva so Studio editores mi vypršala pred mesiacom.“

„Prichádzam s ponukou, ktorá sa ti bude páčiť. Ale tu o tom nechcem hovoriť.“

„Povedz, o čo ide.“

Mauricio ohmatával knihy a jednu z tých, čo napísal – *Ferrer-Dalmau: epický pohľad* –, položil tak, aby ju medzi ostatnými bolo lepšie vidieť.

„Nemôžem,“ poobzeral sa okolo seba s výrazom kartára, čo má v rukách žolíka, a pohľad mu zastal na mladej žene za pultom, „toto nie je vhodné miesto.“

„No tak, aspoň niečo naznač... naved' ma na stopu.“

Prerušil nás príchod stáda pätnásťročných Francúzov a hluk vo Voltairovom jazyku: študenti na cestách, ako inak. Kultivované Francúzsko. Čo sa dá robiť, nikde to nie je ideálne. Vyšla som s Mauriciom z knižnice a predierala som sa hlučným babylonom mládeže a starcov na dôchodku, ktorými sa hemžilo prízemie múzea. Na vnútorné nádvorie dopadala cez zatiahnuté nebo pochmúrna atmosféra a zem bola vlhká od nedávneho dažďa. Malá kaviareň bola zatvorená, smutná a mokré stoličky vyložené na stoloch.

„Pripravujem knihu,“ povedal Mauricio, „veľkú, s významnými závermi.“

„O čom?“

„O pouličnom umení.“

„Mohol by si byť presnejší?“

Mauricio si zamyslene prezeral Mesačného vtáka od Miróa cez módne okuliare, ktoré mu zľahka padali na špičku nosa, ani čo by rátal, koľko peňazí by mohol vyťažiť z tých okrúhlych kovových tvarov, ak by z nich dal spraviť fotografie na tlačiarenský papier. Takto sa majiteľ Birnan Woodu zvyčajne pozeral na veci a ľudí. Vlastnil vydavateľstvo

špecializované na prepychové a drahé katalógy a knihy o umení, ktoré žalo obrovský úspech aj v týchto zlých časoch. Stručne a jasne, ak zadáte do vyhľadávača na internete slová vydavateľ a snob a kliknete na enter, zobrazí sa vám fotografia Mauricia Bosqueho s úsmevom od ucha k uchu opretého o kapotu ferrari.

„Sniper,“ povedal.

Našpúlila som pery a zapískala, no vo svojom vnútri som zalapala po dychu a takmer skamenela.

„Máš to schválené?“

„O to práve ide.“

Znova som zahvízdala. Neďaleko prechádzalo mladé dievča, úkosom na mňa pozrelo a dostalo sa do pomykova. Vôbec mi to neprekážalo. Bolo pekné. Pozorovala som, ako sa pomaly vzdďaľuje po chodbe vedomé si môjho pohľadu.

„A čo s tým mám spoločné ja?“

Mauricio sa teraz pozeral na obrovskú skulptúru od Caldera v strede nádvorja. Upieral na ňu pohľad, až kým sa červené a žlté lopatky úplne neotočili okolo vlastnej osi. Nakoniec trochu sklonil hlavu a pokrčil ramenami.

„Si môj najobľúbenejší skaut. Neúnavná bádatel'ka.“

„Nemusíš sa mi podlizovať. Chceš mi azda málo zaplatiť?“

„Mýliš sa... Ide o dobrý projekt. Dobrý pre nás všetkých.“

Na chvíľu som sa zamyslela. Osud sedel pod Calderovou skulptúrou a žmurkal na mňa. Vo vydavateľskom slangu sa pod slovom skaut rozumie človek poverený vyhľadávaním autorov a zaujímavých kníh. Niečo ako ušľachtilý a vycvičený stopovací pes s dobrým čuchom. Nieкто, kto chodí na medzinárodné knižné veľtrhy, listuje v literárnych rubrikách, sleduje zoznamy najpredávanejších kníh, pátra po zaujímavých novinkách a tak podobne. Špecializujem sa na moderné umenie a pre Birnan Wood, ako aj pre iných významných zákazníkov, som už pracovala. Navrhujem im knihy a autorov, alebo oni ma poveria, aby som ich našla. Podpíšem exkluzívnu zmluvu na dobu určitú, tvrdo pracujem a dostávam za to peniaze. Časom sa mi podarilo vybudovať si vo svojej profesii dobrú povesť a široký zoznam klientov a kontaktov v mnohých krajinách – napríklad ruskí

vydavatelja ma zbožňujú. Slovom, darí sa mi. Som striedma, nemíňam veľa. Žijem sama, dokonca aj vtedy, keď sama nie som. Jednoducho sa tým živím.

„Z toho, čo viem o Sniperovi,“ začala som opatrne, „ten chlapík by mohol byť aj na Marse.“

„Áno,“ Mauriciovi skrútilo pery do takmer sarkastického úsmevu, „iste by mu to vyhovovalo.“

„Môžeš mi to vysvetliť?“

„Nechystáš sa zájsť do vydavateľstva?“

Zvraštila som obočie, ale iba v duchu, na tvári som vyľúdila príjemný úsmev. Stretnutie na jeho území v obrovskej presklenej kancelárii, ktorá vyzerala ako vzducholoď vznášajúca sa nad Castellanou, nebolo to isté, čo stretnutie na neutrálnom mieste, kde sa nemohol pozeráť ponad moje plece na krásny obraz Beatriz Milhazesovej zavesený na stene, ani čo by zabúdal, že tam ešte som. Chcela som ho pripraviť o túto výhodu a vyjednávať s ním ďaleko od nepohodlného nábytku zo skla, plastu a kovu, ďaleko od políc plných drahých kníh a od sekretárook s umelými prsami.

„Teraz nie, možno neskôr,“ skusmo som zaklamala, „mám naplánované nejaké cesty.“

Takmer som počula, ako premýšľa. Samozrejme, že nie obsah, len myšlienkové pochody. Na moje prekvapenie ustúpil nečakane rýchlo.

„A keby som ťa pozval na obed?!“

„Teraz?“

„Samozrejme.“

Ázijská, možno japonská reštaurácia. Volá sa Shikku. Takmer na rohu ulíc Lagasca a Alcalá oproti Retiru. Mauricio si potrpí na takéto miesta. Nespomínam si, že by som s ním čo len raz bola v nejakom normálnom európskom podniku. Vždy vyberal drahé a snobské mexické, peruánske alebo japonské reštaurácie. Hlavne tie posledné obľubuje, pretože v nich môže objednávať suši a sašimi s exotickými názvami a predvádzať sa, ako zručne narába paličkami, zatiaľ čo ti vysvetľuje rozdiel medzi krájaním surových rýb spôsobom okinawa a hokkaido či niečo podobné. Ženy vraj na to letia, povedal mi, keď sme raz sedeli v Kabuki a z paličiek mu viseli riasy. Chvíľu sa na mňa zamyslene pozeral

a na tvári sa mu objavil diplomatický úsmev: „Samozrejme, že tým myslím istý typ žien, Lex.“

„Povedz mi už, čo je vo veci,“ nadhodila som, keď sme sa usadili.

Povedal mi to. S krátkymi prestávkami mi to zhruba načrtol a pozoroval, či sa dostavil želaný efekt. Či už slintám nad návnadou, ktorá mi tancovala pred očami. Samozrejme, že áno. Tento projekt by stimuloval slinné žľazy každému. Povedala som mu to. No povedala som mu aj to, že je takmer nemožné ho uskutočniť.

„Nikto nevie, kde je Sniper,“ zhrnula som.

Podľa toho, ako Mauricio naliał trochu horúceho saké do môjho pohára, som pochopila, že skrýva v rukáve žolíka. Už som raz povedala, že majiteľ Birnan Woodu nie je nijaký hlupák.

„Ty ho nájdeš. Poznáš tých správnych ľudí a oni poznajú teba. Zaplatím ti všetky výdavky a v prvej zmluve dostaneš štyri percentá.“

Zasmiala som sa mu priamo do tváre. Som ostrieľaný vlk.

„To je, akoby si mi ponúkol pozemok na mesačnom kráteri Hipparchus. Zbytočne strácame čas.“

„Pozri sa,“ zdvihol varovne prst, „doteraz nikto nevydal kompletný katalóg diela toho chlapíka. Na trhu chýba takáto významné dielo, niečo monumentálne, viacdielne. A nielen to.“

„Ukryva sa už takmer dva roky a na jeho hlavu je doslova vypísaná odmena.“

„Viem. Hovoríme o najznámejšom a najhľadanejšom populárnom umelcovi, ktorý sa nachádza niekde medzi Banksym a Salmanom Rushdiem, žijúca legenda... Čo dodať? Ale ani predtým sa veľmi neukazoval na verejnosti. Za tých dvadsať rokov, odkedy začal ako obyčajný sprejer, takmer nikto nevidel jeho tvár. Registrovaný podpis a bodka: Sniper. Osamelý ostreľovač.“

„No teraz ho chcú zabiť, Mauricio.“

„Koledoval si o to, tak nech skladá účty,“ škodoradostne sa zasmial.

„Nikdy sa mi ho nepodarí nájsť, no aj keby sa to stalo, poslal by ma kade ľahšie,“ dodala som.

„Ponuka, ktorú mu predostrieš, mu nezväzuje ruky. Podmienky si bude klásť on. Urobím z neho modlu, jeho dielo sa dostane do panteónu, bude jedným z nich.“

„Ty sám?“

Na okamih sa zamyslel, alebo to tak aspoň vyzeralo.

„To nie,“ pripustil, „stoja za mnou britské a americké galérie, bohatí ľudia ochotní investovať, tak ako sa to robí pri významných obchodoch.“

„Kto napríklad?“

„Paco Montegrifo, de Claymore... a Tania Morsinková.“

Udivene som pokrútila hlavou.

„Kráľovná snobského newyorského umenia?“

„Presne tak. A uisťujem ťa, že ide o závažné sumy. Je to dlhodobý plán a katalóg je len aperitívom.“

Teraz som sa chvíľu zamyslela ja.

„Vyhod' si to z hlavy. Odmietne objaviť sa na verejnosti,“ povedala som.

„Nie je dôvod, aby sa ukazoval. Práve naopak, anonymita len umocňuje záujem o jeho osobu. Sniper sa stane súčasťou dejín umenia. Nájdeme mu miesto medzi veľikánmi niekde v Tate Modern či v MoMa... Pôjdeme po najlepšej ponuke. Už som popotáhoval za motúziky a všetkých som navnadil. Padnú z neho na zadok. Len si predstav otvorenie výstavy. Bola by to svetová udalosť.“

„A prečo si si vybral mňa?“

„Lebo si veľmi dobrá,“ začal s lichôtkami, chytrák, „najsvedomitejší človek, s akým som kedy pracoval, a to sa tomu venujem celý život. Okrem toho máš výnimočnú schopnosť, ako sa s ním zbližiť. Zahrať mu na strunu. Spomínam si, že si robila doktorandskú prácu o pouličnom umení.“

„O grafitoch.“

„Jasné. Vieš, čo znamená mať ruky zamazané od farby a spreje v plecniaku. Vieš, ako sa medzi tých ľudí dostať.“

Zamračila som sa. Vieš, povedal Mauricio. Ani netušil, ako je blízko pravdy. Premýšľala som o tom a zamyslene som pichala vidličkou do nigiri, či ako sa to volalo. Toľkokrát som sa prechádzala – ešte aj teraz som to niekedy podvedome robievala – a prezerala som si steny medzi výkladmi a bránami, na ktorých pouliční umelci zanechávali

svoje stopy. Spomínala som na to a na seba. Takmer vždy to boli len obyčajné narýchlo urobené podpisy, ktoré nemali nič spoločné s umením a išlo pri nich skôr o množstvo než o kvalitu. Obyvatelia a obchodníci kvôli nim zalamovali rukami a miestne úrady nespokojne krčili nosom. Len málokedy sa stalo, že niekto mal viac času a trpezlivosti pracovať so sprejom dôkladne a jeho tag alebo nápis zaberal väčší priestor a hral farbami. Pred niekoľkými týždňami som sa prechádzala po ulici neďaleko Rastra a moju pozornosť upútalo niečo obzvlášť vydarené: bojovník so samurajským mečom, ktorý ohrozoval používateľov neďalekého bankomatu. Už predtým som sledovala grafity, podpisy, podpisy, podpisy, občas nejaký menej nápaditý obrázok, záhadný nápis *Bez zubov nie sú kazy*, no potom som si uvedomila, že som medzi nimi hľadala Litin tag.

„Nemôžem ti nič zaručiť,“ povedala som.

„To je jedno... Vyznáš sa vo svojom remesle a ja ti dôverujem. Si dokonalá.“

Pomaly som prežívala, zvažovala som pre a proti. Osud teraz sedel za barom na pleci japonského kuchára, ktorý mal okolo čela previazanú pásku kamikadzeho a vykostoval červeného tuniaka, a opäť sa na mňa škeril. Osud, pomyslela som si, má rád žartíky a surové ryby.

„Biscarrués pôjde po tebe ako vlk.“

„Toho si zoberiem na starosť ja. Nemám toľko peňazí, ako on, ale som zbehlý. A ako som už povedal, nejdem v tom sám. Viem sa o seba postarať. A aj o teba.“

Vedela som veľmi dobre, že Lorenzo Biscarrués bol oveľa nebezpečnejší, než si Mauricio predstavoval. Majiteľ obchodnej siete s odevmi značky Rebecca's Box – zo päťdesiat predajní v pätnástich krajinách, obrat 9,6 milióna za minulý rok podľa Bloombergovho zoznamu, textilka kdesi v Indii s tridsiatimi šiestimi dušami, ktoré dostávali na deň desať centov – bol nebezpečné individuum. A ešte väčšmi, odkedy sa jeden z jeho synov, šestnásťročný Daniel, jedného rána pošmykol na streche, ktorej krov z matného titánu a ocele mal v tom bode sklon štyridsaťpäť stupňov a po voľnom páde zo sedemdesiatich ôsmich metrov sa roztrieštil na ulici presne pred širokými elegantnými a presklenými dverami budovy. Bolo to symbolické miesto s podpisom

avantgardného architekta, majetok nadácie, ktorej predsedal sám Biscarrués a slúžilo na dočasné výstavy významných zbierok moderného umenia. Slávnostné otvorenie retrospektívneho pohľadu na dielo bratov Chapmanovcov, ktoré sa tam konalo pred dvoma dňami, v novinách označovali za *kultúrne podujatie na najvyššej úrovni*. Telo Daniela Biscarruésa objavilo až smetiarske auto o šiestej ráno a po piatich hodinách pobehovania patológov, policajtov a novinárskych ranných vtáčať výstavu opäť sprístupnili verejnosti. A tak návštevníci, ktorí v to ráno stáli v rade, aby mohli obdivovať Chapmanovcov, mohli vidieť vstup na kultúrne podujatie na najvyššej úrovni s obrovskou hnedočervenou škvrnou na zemi ohradenou umelohmotnou páskou: Polícia. Nevstupovať. Tí, čo sledovali miesto z diaľky, videli aj vyššie, na múr pozdĺž osudovej strechy a na spolovice napísané slovo *Holden* – podpis zosnulého chlapca –, načrtnuté rýchlymi ťahmi čierneho spreja. Mladý Daniel sa zrútil do prázdna, skôr než mohol vyplniť farbou svoje dielo.

„Čo vieš o Sniperovi?“ opýtala som sa.

Mauricio pokrčil ramenami. To, čo všetci, chcel povedať svojím gestom. Viem, že ak ho dostaneme z jeho úkrytu, bude to obrovský úspech. Ak ho presvedčíš, aby vystrčil spod dverí labku.

„Čo vieš?“ naliehala som.

„Viem dosť,“ povedal nakoniec, „napríklad to, že do tohto chlapíka sú už dlho zbláznení sprejeri rôznych generácií... Predpokladám, že ti to niečo hovorí.“

„Tak trochu,“ zaklamala som.

„Rovnako ako ty viem, že všetci tí blázniví sprejeri bozkávajú zem, po ktorej chodí, alebo miesta, kde maľuje, ako sektári. Majú ho za Boha a otca svätého... Veď vieš: internet a podobne. A že vraj strecha, z ktorej padol Biscarrués syn, bola jeho robota.“

„Akcia,“ opravila som ho, „ten hajzel to nazýva akcia.“

Stmievalo sa, keď som vyšla z metra a vykročila k budove Biscarruésovej nadácie. Tá sa vypína neďaleko ulice Gran Vía, ktorá hraničila s historickou štvrťou so starobyľmi domami a semenišťom prostitúcie, no za posledné roky bola

zrenovovaná, zmenili sa tam obyvatelia aj jej vzhľad. Za oknami barov sedeli ľudia s notebookmi popíjajúci kávu z plastových pohárikov – opovrhujem týmito absurdnými miestami, do ktorých si človek môže doniesť vlastný nápoj – , homosexuálne páry sa prechádzali po ulici a držali sa za ruky, predavačky z obchodov s odevmi fajčili pri dverách ako futuristické pobeľlice novej generácie. Všetko bolo, ako má byť, veľmi coolové, vhodné na fotku do nedeľňajšieho farebného vydania *El País*.

Na stenách medzi výkladmi a bránami sprejeri nechali po sebe stopy. Zamestnanci miestnych úradov mali na starosti čistiť ich v centre mesta, no v tejto štvrti vládla istá dávka tolerancie a pouličné umenie sa tu pokladalo za súčasť miestneho koloritu, tak ako všadeprítomné plagáty s nápisom *outlet*, ktoré nahradili tradičný *výpredaj*. Na rohu ulice vedľa značky zákaz vjazdu som na múre hľadala čosi konkrétne. Bolo to tam: *Pena*, napísané hrubou červenou čiarou. Bol to Litin tag. Farba už trochu vybledla a sprejeri ho prestriekali inými nápismi, no keď som videla, že nápis je stále na svojom mieste, pocítila som neznesiteľnú melanchóliu, akoby mi srdce zalial chladný dážď.

*Dievčatá, ktoré priskoro dospievajú,
majú smutné oči.*

Potichu som si opakovala tie slová a spomínala na gitaru, na ktorú sa nikdy nenaučila dobre hrať, na vôňu farby, maľby, kartónu rozvešaného po stenách a rozloženého na zemi, ktorý pokreslila, na papieri s obrázkami, fanziny a na všetku tú tvrdú hudbu, rap a metal, ktorú si púšťala na plné pecky, až sa triasli steny a matku privádzala do zúfalstva a otca do nepríčetnosti. Len tak mimochodom, jej rodičia ma nikdy nemali veľmi v láske. Lita dokonca zložila pieseň o tých dievčatách, čo dospievajú priskoro, no pravdepodobne ju nedokončila, lebo som ju viackrát počula spievať jednu a tú istú strofu. Iba tú jednu.

Prešla som prstami po jej podpise, po jej tagu. Maľovanie, hudba. Jej prostoduchosť. Lita a jej sladká zádumčivosť. Dokonca aj tá nedokončená pieseň bola len jednou z jej foriem. Zádumčivosť ju poháňala každý podvečer. Odchádzala